

De kinderen leren kijken naar hoe anderen ruimte weergeven

onderwerp

een kijkdoos

techniek

knutselen en
natekenen

Toelichting

Kinderen daadwerkelijk confronteren met elkaars visies is niet altijd eenvoudig. In deze les zal dat spelenderwijs gebeuren omdat de kinderen ná het maken van het onderwerp, *de kijkdoos*, ook nog elkaars doos gaan *tekenen* (d.w.z. wat erin te zien is). Het maken van een kijkdoos biedt de mogelijkheid heel gericht met die problemen bezig te zijn waar het in deze lessencyclus om draait, zowel die welke in de afgelopen lessen centraal stonden (overlappen, afsnijdingen, standpunten) alsook die welke nog komen (details op de voorgrond, afstand, diepte). De werkwijze loopt daarbij van 'realiteit' naar 'suggestie'. In de doos staan de dingen echt achter elkaar, op de tekening lijkt dat zo. Met bestaande voorwerpjes werken is het eenvoudigste. Iets moeilijker wordt het als we de dingen zelf maken of tekenen. Nog moeilijker is het om dat dan ook nog eens af te beelden op een plat vlak. Afhankelijk van de 'heersende' interesses in de klas kunnen onderwerpen gekozen worden als: interieur van de klas, een huiskamer, een huis in het bos, nachtelijke ruïne, spookhuis (van de kermis), enz.

Voorbeeld van een plattegrond

Begeleiding

Van te voren moet gezorgd worden voor de noodzakelijke materialen: schoenendozen (deze hebben een goede maat en de deksel is geschikt), halfdoorzichtig papier, al of niet gekleurd (vliegerpapier of calqueerpapier) en natuurlijk verder knutselmateriaal (lijm, touw, tijdschriften, piepschuim, karton, enz.). We beginnen zo mogelijk met de doos zelf. Enige (technische) uitleg is natuurlijk noodzakelijk en het gekozen onderwerp moet op zijn mogelijkheden én onmogelijkheden doorgesproken worden. In de achterwand óf de deksel van de doos (of in beide) wordt een gat gemaakt waar daarna transparant papier overheen geplakt wordt. De kleur van het binnenvallende licht kan de sfeer van het onderwerp enorm beïnvloeden! Op de bodem van de doos worden de onderdelen voor het onderwerp geplaatst. Als deze dingen eerst op een voetje van karton gezet worden en niet direct vastgeplakt op de bodem, kan alles nog eens bekeken worden en verschoven ten opzichte van elkaar voordat de zaak definitief vastligt. Wanneer de doos klaar is houden we een tussenfase. We maken namelijk een 'plattegrond' (als dit de eerste keer is is dit een mooie gelegenheid om het begrip te introduceren met de nodige toelichting). De kinderen maken een bovenaanzicht van de inhoud van hun eigen doos. De doos wordt op het tekenveld omgetrokken waardoor een grondvlak ontstaat; op dit *grondvlak* moet dan precies op ware grootte (1 : 1 dus) aangegeven worden waar alles staat. Met een meetlatje geven de kinderen door middel van lijntjes, puntjes, enz. nauwkeurig de plaats aan van de dingen. (Alleen de plaats aangeven, niets natekenen.)

Na deze tussenfase komt het moeilijkste gedeelte van de les. De kinderen ruilen met elkaar van doos! De opdracht is nu: teken wat je ziet in de doos die je nu hebt. (Het formaat van de tekening houden we gelijk aan de achterwand van de doos.)

Bij de evaluatie bekijken we onder andere of de echte plattegrond en die op de tekening met elkaar in overeenstemming zijn en of deze begrepen wordt. De volgende vragen kunnen worden gesteld. Wat is wat en waar staat het? Wat gebeurt er als het kijkgaatje nou eens helemaal links in de voorwand zit in plaats van in het midden? Dit moet dan ook echt geprobeerd worden!

Opmerking: deze les 'duurt' natuurlijk meerdere lessen. Trek voldoende tijd uit, ook voor het nabeschouwen. Leg verband met de andere lessen van de cyclus.

Andere opdracht

De weg naar school. Met de klas wordt een grote plattegrond gemaakt van de wijk of het dorp (of alleen de omgeving van de school). De diverse routes kunnen worden aangegeven (laat eens aan iemand de weg wijzen aan de hand van een schetsje in plaats van met woorden). De kaart kan ook voorzien worden van alles wat onderweg interessant is. Zou een vogel de buurt ook zo zien? Zie illustratie.